

Varrástechnológia

Aktuális megoldási lehetőségek a MOME textiles képzésének tükrében^{*)}

Benczik Judit
ruhaipari mérnök-tanár
MOME TechPark

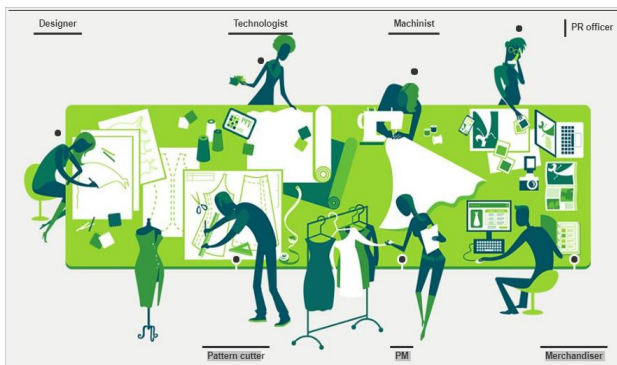
Dizájn és technológia

Napjaink rendkívül gyors technológiai fejlődése szükségszerű kihívásként jelentkezik a tervezéssel foglalkozó, a tervezést tanuló hallgatók és oktatók számára is. Mivel a divat az újdonságról szól, mi más kínálna nagyobb újdonságot, mint a technológiai haladás? A lépéstartás kötelező! A szépség-esztétikum-funkcionalitás-teljesítmény csak néhány kiemelhető fogalom, amelyek meghatározók a ruhatervezés és kivitelezés folyamatában.

A divat és a technológia szoros kapcsolatát Magyarországon is több tényező befolyásolja, pl.:

- innovációk, intelligens textíliák, okos megoldások, fejlesztések, trendek (pl. Techtextil, Texprocess, Premier Vision),
- a dizájn és a technológia fúziója,
- a divatot megcélzó innovatív projektek támogatottsága (pl. BKIK-Magyar Divat és Design Ügynökség-Olasz Divatkamara Stratégiai megállapodása – a szakmai mentorprogram),
- készség, fantázia, szenvedély, kézügyesség, művészeti látásmód, alkotásvágy, formaérzék,
- a hagyományos kézműves- és a korszerű konfekció technológia ötvözte,
- minőségi kivitelezésre való törekvés,
- megélhetés és/vagy extra jövedelem.

A divatszakma meghatározó szereplőit a BBC internetes oldalán¹ nagyon szemléletesen egy szabásasztal köré rendezte (1. ábra).

1. ábra. A divatszakma meghatározó szereplői¹

A divattechnológus a divatipar meghatározó szereplője. Szaktudásával összekötő kapocs a kreatív tervezés és a kivitelezéssel foglalkozó szakemberek között. Ismeretei (szabás- és varrástechnológia, anyag- és gépismeret, gyártmánytervezés és gyártásszervezés) alapján a terméktervezési folyamatban az öltözékek kivitelezésének koncepcionális alkotója.

A technológus az a személy, akinek kompetenciái a következő négy meghatározás köré épülnek:

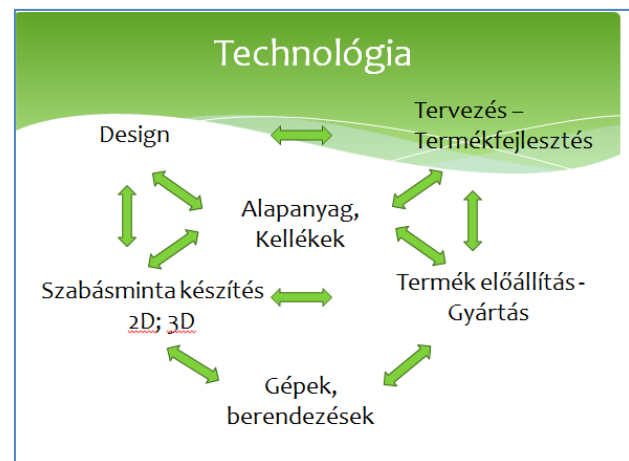
• TUDÁS – ismeri a varrat-, és varrástípusokat, a varrás alaki és méretjellemzőit, átfogó tudással rendelkezik résztechnológiai megoldások, a textilanyagok vasalhatóságát, ragaszthatósága, szabhatósága tekintetében.

• KÉPESSÉG – az alapanyaghoz, termékfunkcióhoz és a rendelkezésre álló gépparkhoz igazítva alkalmazza technológiai (varrás-, szabás-, ragasztás-, nedves hőmegmunkálási stb.) ismereteit.

• ATTITÚD – rendelkezik olyan érdeklődéssel a divat iránt, amely lehetővé teszi, hogy az elsajátított ismeretei mellett keresse az innovatív technológiai megoldásokat. Nyitott a kreatív alkotói szemlélet, a kitartó, pontos és minőségi munkavégzés iránt.

• FELELŐSSÉG – változó helyzetekben mozgósítja tudását és képességét.

A technológia meghatározására, azaz a ruhák előállítására számos tényező hat, amelyeket a 2. ábra szemléltet.

1. ábra. A technológiát meghatározó tényezők (saját készítésű ábra)

A divat újításainak mindig meghatározó tényezője volt az alapanyagok innovációja. Az Haute Couture-ben nagy értéke van a kézzel készített öltözeteknek, de napjainkban a drága technológiával előállított ruhák éppen olyan izgalmasak lehetnek. Erre jó példák a 3D nyomtatással tervezett ruhák.

Egy kollekció kialakításánál a hallgatói feladatokban a hangsúly a funkcionalitás és harmónia mellett a jellemző, különleges, egyedi tervezői stílusjegyek kialakításán van, amelynek része a dizájnnal szorosan összetartozó technológia egyedisége is, a szabásvonalak, jó minőségű alapanyagok, hordhatóság, minőség együttes összetevői.

MOME – Textil Tanszék – TechPark

A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Textil Tanszékén az oktatás komplex, összetett szakmai területet fog össze.

^{*)} A 2019. március 31-én tartott Ruhaipari Szakkonferencián elhangzott előadás szerkesztett változata.

¹ <http://www.bbc.co.uk/guides/z8gw39q> 2018.08.12. megtekintés

A hallgatók egy időben ismerhetik meg a textiles kultúra több karakterét, egyszerre foglalkoznak az anyagtervezéssel illetve formaalakítással.

Specializációk:

- öltözképzés,
- kiegészítő tervezés,
- szövöttanyag-tervezés,
- kötöttanyag-tervezés,
- nyomottanyag-tervezés

Az egyetemi oktatásban a tradicionális szakmai képzés adja meg az alapot a textiles kultúrához kötődő kortárs törekvések megismeréséhez, mindez kiegészül az új technológiai lehetőségek használatával, amelynek színtere az egyetemen a Technológiai Park Ruhaműhelye.

Dizájn – Technológia – Alapanyag

A tervezőnek ismernie kell a feltételeket, ahol és ahogyan a tervei megvalósulnak.

A varrástechnológiák ismeretének meghatározó a jelentősége a termékek minőségére, a gyártási költségekre és a piaci igényekre való gyors reakciókra is. Az alkalmazott technológiának az esztétikai szempontok figyelembevételével kell biztosítani az öltözet viselési-, kényelmi-, védő funkcióit és egyéb olyan speciális tulajdonságokat is, mint pl. a környezetkímélő kezelhetőség, tisztíthatóság, higiénia és egészségvédelem.

A hallgatók tervezési feladataik öltözképzésének kivitelezési folyamatában, a formai és strukturális kísérletekkel párhuzamosan keresik a legjobb varrástechnológiai megoldásokat.

Kísérleteznek például

- az anyagfelületek egyedi díszítési lehetőségeivel és ezek varrhatóságával (3. ábra²):

A méteráru és a ruházat alkatrészek díszítési technológiáit egyaránt kihívásokat jelentenek a varrhatóság szempontjából. A hagyományos mintázatkialakítások, mint a szövés, kötés, a különböző textilnyomási eljárások (digitális, transzfer-, hengernyomás), dombornyomás, pliszekésztés, gravírozás, flokkolás is kínálnak újabb lehetőségeket a feldolgozhatóságot tekintve. A kiszabott alkatrészek díszítési megoldásai is rendkívül változatosak, és alkalmazásukat három fő szempont figyelembevételével érdemes megvalósítani: a termék és alapanyaga, az elkészítéséhez szükséges eszközök, gépek, és a módszerek, valamint a munkafolyamatok ésszerűsítése. Ezen technológiák közül sokat már évszázadok óta

3. ábra. Marada Gerda: Saját tervezésű nyomott anyag. diploma kollekciójából

használnak, de a tervezői kreativitás ezeket a területeket is folyamatosan felülírja. Ilyenek a szabásvonalak kialakítása, a szalagok, zsinórok, gyöngyök, csipkék, csatok, gombok alkalmazása, a festés, tűnemezelés, lézervágás, digitális nyomás. A varrással való díszítéssel, a különböző öltés- és varrástípusokkal, illetve fonalakkal, cérnákkal is rendkívül változatos díszítő hatást lehet elérni, mint pl. hajtások készítésével, a díszítő redőzésekkel, ráncolásokkal, térbeli formázásokkal, gumiszalaggal, rávarrással stb.

- a különböző anyagkarakterek egyesítési technikáival (4. ábra³):

Az alapvető kérdések, pl. hogy Milyen is az innovatív anyaghasználat? Hogyan alakulnak át az alapanyagok? Miként keverednek a technológia, a művészet és a textilgyártás szakterületei? Felhasználhatóak-e a nem kifejezetten ruházati célra gyártott alapanyagok az újrahasznosítás jegyében.

2. ábra. Szarvas Valentin BA 2. évi kollekció 2018

- a fenntartható divat tükrében pl. a „zero waste” technológiával (5. ábra⁴):

A fenntarthatóság egyre gyakrabban felmerülő probléma a divat világban. Fontos, hogy a hallgatók a hulladék nélküli szabászati megoldásokban is gondolkodjanak és ezekhez olyan varrástechnológiai megoldásokat használjanak, ame-

5. ábra. Szigeti Orsolya: Zéro waste kollekció

lyekben pl. a cérnafelhasználást és a szintetikus kellékek használatát is ésszerűen átgondolják.

- a tradicionális kézműves technikák és a 21. sz. technológiáinak kombinációival:

² <https://www.flickr.com/photos/momebudapest/sets/72157695948168660/>

³ <https://fashionhunter.hu/interju-szarvas-valentin-divattervezovel/>

⁴ <https://www.flickr.com/photos/momebudapest/sets/72157695948168660/>

4. ábra. Mileji Klaudia: Algoritmikus tervezés, mestermunka MOME 2018

Mileji Klaudia mestermunkájában (6. ábra⁵) egy nőiöltözék-kollekción keresztül egy hybrid jelenséget mutatott be. A farmer alapanyagú definiálhatatlan öltözékeket eltérő karakterű elemek ütköztetésével hozta létre, amelynek tervezésébe a számítógépes programozást is bevonta. A varrás-technológia kialakításánál meghatározó volt, hogy a geometriai elemekből az algoritmus által generált, kiválasztott ruhatervek megtartsák geometrikus formáikat, ezért ragasztásos, hő préseléses technológiát alkalmazott az alkatrészek szegésére, merevítésére.⁶

⁵ <http://diploma.mome.hu/2018/ma/mileji-klaudia>
<https://www.flickr.com/photos/momebudapest/albums/72157695948168660/with/44036942125/>

⁶ <http://diploma.mome.hu/2018/ma/mileji-klaudia>